

LAKIALOITE 64/2005 vp

Laki ulkomaalaislain 123 §:n ja säilöön otettujen ulkomaalaisten kohtelusta ja säilöönottoyksiköstä annetun lain 14 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Ulkomaalaislakia (301/2004) ehdotetaan muutettavaksi siten, että säilöön otettu voidaan sijoittaa poliisin pidätystiloihin enintään yhdeksi vuorokaudeksi, sekä siten, että alaikäinen voidaan ottaa säilöön enintään seitsemäksi vuoro-

kaudeksi ja aikuinen enintään neljäksitoista vuorokaudeksi.

Säilöönottolakia (116/2002) ehdotetaan muutettavaksi siten, että asukkaille taataan Internet-yhteys, ja siten, että asukkaille taataan oikeus ulkoilla kolme tuntia päivässä.

PERUSTELUT

Säilöönottoajan pituus

Nykyisellään säilöönottoajat vaihtelevat yhdestä päivästä jopa neljään kuukauteen. Tällä hetkellä keskimääräinen säilöönottoaika on 17,7 vuorokautta, jota voi pitää erittäin pitkänä. Tällöin säilöönotto alkaa muuttua luonteeltaan vapausrangaistukseksi.

Ulkomaalaislain nojalla säilöön otetuilla on kaikki syyt kuvitella olevansa rangaistuslaitoksessa, vaikka vapauden menetys ei perustukaan rikoslakiin. On syytä määrätä säilöönottoaika mahdollisimman lyhyeksi. On myös perusteltua olettaa, että lapselle suljetussa laitoksessa vietetty aika on aikuista vahingollisempaa. Säilöön otettu lapsi ei voi viettää normaalia arkea ja lapsen elämää. Tämän estävät liikkumisvapauden rajoittaminen ja säilöönottoyksikön laitostai-

suus, vaikka säilöönottoyksikön arjessa lapsen tarpeet pyrittäisiin ottamaan huomioon.

Säilöönottoyksikössä on sen toiminnan aikana ollut alaikäisiä seuraavasti:

- vuonna 2002 15 lasta, joista ilman huoltajaa saapuneita 4
- vuonna 2003 75 lasta, joista ilman huoltajaa saapuneita 3
- vuonna 2004 35 lasta, joista ilman huoltajaa saapuneita 4.

Poliisin tiloihin sijoittaminen

Työ- ja tasa-arvovaliokunta on todennut mietinnössään (TyVM 12/2001 vp), että erilliset säilöönottotilat tarvitaan, jotta päästään oman lainsäädäntömme ja kansainvälisten suositusten vastaisesta tilanteesta, jossa ulkomaalaislain nojal-

la säilöön otettuja pidetään poliisivankiloissa ja rangaistuslaitoksissa. Laissa on säädetty säilöönottoyksiköiden perustamisesta, jotta säilöön otettuja ei tarvitsisi sijoittaa poliisin tiloihin muulloin kuin poikkeustapauksissa. Näiden poikkeustapausten perusteista on säädetty ulkomaalaislain 123 §:ssä. Ulkomaalainen voidaan sijoittaa poliisin pidätystiloihin, jos säilöönottoyksikkö on tilapäisesti täynnä tai ulkomaalainen otetaan säilöön kaukana lähimmästä säilöönottoyksiköstä. Säilöön otettu ulkomaalainen ei kuitenkaan ole vangin eikä tutkintovangin asemassa.

Poliisiosasto arvioi, että tällaisia säilöönottoja on vuonna 2004 ollut noin 870, jolloin kyseessä eivät enää ole poikkeustapaukset. On tärkeää, että säilöönottoyksikkötoiminta on mahdollisimman erillään poliisihallinnosta ja sen käytännöt mahdollisimman kaukana rikoslain nojalla suoritettavista vapausrangaistuksista. Onkin tarpeen rajoittaa aikaa, joksi ulkomaalainen voi-

daan sijoittaa poliisin tiloihin säilöönottotapauksissa.

Internetin käyttö

Internet on käytännössä ainoa toteutettavissa oleva tapa taata erimaalaisille henkilöille mahdollisuus seurata kotimaansa tapahtumia ja mediaa. Tästä syystä sen tulisi olla säilöön otettujen saatavilla.

Ulkoilu

Säilöönottoyksikköön on varattu tila ulkoilua varten. Ei ole perusteltua rajoittaa ulkoilua vain yhteen tuntiin kuten vangeilla. Erityisesti lasten olisi hyvä saada kuluttaa aikaansa ulkotiloissa, vaikka ne ovatkin suljetut.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että eduskunta hyväksyy seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

ulkomaalaislain 123 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 30 päivänä huhtikuuta 2004 annetun ulkomaalaislain (301/2004) 123 §:n 3 momentti sekä

lisätään 123 §:ään uusi 2 momentti, jolloin nykyiset 2, 4 ja 5 momentti sekä muutettu 3 momentti siirtyvät 3—6 momentiksi, seuraavasti:

123 §

Säilöön ottamisesta päättäminen ja säilöön otetun sijoittaminen

—————
Täysi-ikäinen voidaan ottaa säilöön korkeintaan 14 vuorokaudeksi ja alaikäinen korkeintaan 7 vuorokaudeksi.
—————

Edellä 1 momentissa tarkoitettu virkamies voi päättää säilöön otetun ulkomaalaisen sijoittamisesta poikkeuksellisesti poliisin pidätystiloihin enintään yhden vuorokauden ajaksi, jos:

1) säilöönottoyksiköt ovat tilapäisesti täynnä; tai

2) ulkomaalainen otetaan säilöön kaukana lähimmästä säilöönottoyksiköstä.
—————

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
kuuta 2006.

2.

Laki

**säilöön otettujen ulkomaalaisten kohtelusta ja säilöönottoyksiköstä annetun lain 14 §:n muut-
tamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan säilöön otettujen ulkomaalaisten kohtelusta ja säilöönottoyksiköstä 15 päivänä helmi-
kuuta 2002 annetun lain (116/2002) 14 §:n 1 ja 3 momentti seuraavasti:

14 §

Toimintakyvyn tukeminen

Ulkomaalaiselle järjestetään säilöönottoyksi-
kön oloihin soveltuvaa elämänhallintaa tukevaa
toimintaa sekä mahdollisuus tiedotusvälineiden
seuraamiseen ja kirjastopalvelujen sekä Interne-
tin käyttöön.

Ulkomaalaiselle on järjestettävä tilaisuus ul-
koilla vähintään kolme tuntia päivässä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
kuuta 2006.

Helsingissä 2 päivänä kesäkuuta 2005

Rosa Meriläinen /vihr